

ling? Welneen, ja, de Christe-
sterdam voert
tegenheid. De
edekt door een

derdag daarop
amma? Protes-
Einzugsarsch
Oscar Strauss-
Arlen-Potpouri

testeeeren tegen
het je wel in
kelijk gezwierd
uitgevoerd door
eerde Kerk te

droef genoeg.
geleverd door
orgelst van

Prof. Schilder
nde luisteraars
orlog: weg met
nu na den
ons N.C.R.V.-

orthodox-pro-
den?

de toespraken
V. Hulde werd
eene weigering
N.C.R.V. te
n? Ik weet hoe
gen. Maar de
el een adelbrief

Keuning moet
rste bladzijden
bladzijden die

te veel in ons

ginnegappers

S. ZWART Jz.

EN
WUS

t het verstand
t gevoelsleven
preekt den wil
t gezag hand-
den huisvader.
hij de drager
de goddelijke
eleefd. Dat be-
allerlei aard,
het christelijk
muon zou zijn
van we lezen,
seuw, zoekende
gezin ontzien?
de uitbreiding
menhangt met
het gezin, dat
uist zijn felste
terste best de
De zaden van
gezag, onder-
schheid, enz.

et gezinshoofd
i vorm te be-
ren. Allereerst
moeten ze zich
re brieven van
vaders moeten
gebeden des
verwerklijkt.
evenwijze zijn
uurlijk blijven
lige menschen.
In hun beste
ehoorzaamheid
menschen ver-
taak. Hij wil
om zoo Zijn
ze noodig zou
het naar Zijn
l, dat we be-
het gezin. Om
n uitoefenen.
n. In de eerste
n lijn trekken
s heel belang-

rijk. Als vader iets verbiedt, moet moeder er niet de hand mee lichten. Zijn de inzichten in een bepaalde situatie verschillend — en dat zal herhaaldelijk voorkomen — dan kunnen die naderhand tegen elkaar worden afgewogen, als de kinderen er niet bij zijn, maar angstvallig wake men er voor, dat de een het gezag van den ander niet ondermijnt. In de tweede plaats moet onverbiddelijke gehoorzaamheid worden gevraagd. Dat klinkt niet erg modern. Pædagogogen van naam willen daarvan niet weten. Al wie de zondige natuur van het kind niet erkent, kan daarmee ook niet accoord gaan. Dan moet men spreken van de majesteit van het kind. En die majesteit moet worden ontzien. Wie uitgaat van de oorspronkelijke goedheid van de mensche-lijke natuur moet tot de consequentie komen, dat de opvoeder slechts toeschouwer mag zijn bij de kin-derlijke ontwikkeling. Hij mag ontwikkelingshulp verleen, maar moet altijd op den achtergrond blijven.

Dienaar, geen koning, „opvoeden in vrijheid tot vrijheid”, dat is een slagzin, die het doet in onzen tijd, die het „Spaart de roede niet”, al lang uit de pædagogische handboeken heeft geschrapt. Wie echter rekening houdt met Gods Woord en dus uitgaat van het feit, dat een kind in zonden ont-vangen en geboren wordt, weet dat het alleen door de poort van de gehoorzaamheid het land der vrij-heid zal kunnen binnengaan. Wie geen gehoorzaam-heid leerde in zijn jeugd, wordt een speelbal van zijn zondige neigingen en drijven, wordt een slaaf der zonde, een ballast in de samenleving, een ge-vaar voor den Staat, een oneer voor God. Hoe zou een mensch, die niet leerde gehoorzaamheid te be-wijzen aan zijn aardschen vader, dien hij kan zien, kunnen gehoorzamen aan den hemelschen Vader, dien hij niet kan zien?

Groningen.

K. VAN HUIZEN.

(Vervolg van blz. 198).

Deze dolkstoot is nu gehandhaafd; ziehier de samenvatting van de kerkrechtelijke conclusies.

Ik schreef zoo juist: „apart ingelasscht in conclusie 7”. Oorspronkelijk bevatte conclusie 7 deze zinsnede dus niet. Zakelijk stond hetzelfde echter reeds in het geheel der verder voorgestelde conclusies. De Synode heeft het echter noodig geoor-deeld deze zinsnede nog apart in te lassen. Dat nu maakt de zaak nog ernstiger. En de veroordeeling der vrijma-king nog scherper!

„Maar inmiddels de genomen besluiten de facto aanvaardt”. Dat komt hier op neer: gij moogt be-zwaren hebben tegen besluiten, door een meerdere vergadering genomen en als ge die hebt en ze zijn van ingrijpenden aard, b.v. gij acht ze in strijd met Gods Woord of met de K.O., dan moet ge ze in den kerkelijken weg bekend maken, maar gedurende dat afwachten van dien kerkelijken weg moet gij ze „de facto”, d.i. naar de feitelijke, aanvaarden; d. i. gij moet die besluiten als feiten, waar gij mee te rekenen hebt, aanvaarden, gij moet die besluiten in ieder geval ten uitvoer leggen of helpen leggen; gij moogt ze niet een tijdlang, b.v. hangende de procedure, naast U neerleggen.

Dit nu is de verkrachting van art. 31 K.O., dat alleen spreekt van vast-en-bondig, d.i. van tenuitvoerleggen of helpen leggen..... tenzij!

En nu, na deze aparte inlassing, de ge-accntueerde verkrachting van art. 31 K.O.!

Hierin accentueert zich in volle scherpheid de tegen-stelling met de kerken, die art. 31 K.O. onderhouden.

Deze onderhouding van art. 31 K.O. wil men dus niet; dat heeft men nog eens duidelijk, apart, uit willen spreken!

Maar daarmee is de kloof ongemeen verdiept. Want juist op grond van art. 31 K.O. hebben tien-duizenden in den lande zich vrijgemaakt van de gecrimineerde synodebesluiten. Het apart inlas-schen dier zinsnede houdt dus tevens in, het nog eens apart veroordeelen van de vrijmaking!

Niet voor vast-en-bondig houden van besluiten van meerdere vergaderingen is binnen het kerk-verband dan altijd verboden; het zich op zijn minst „de facto conformeeren” daaraan altijd geboden; het zich beroepen op art. 31 K.O., gelijk de vrijge-maakten doen, „omdat men God meer gehoorzamen moet dan den menschen”, moet dan altijd kerk-scheuring heeten. En de „vereenigings”-pogingen met ons, vrijgemaakten, moet men dan zien, als het terugbrengen binnen het kudde-ver-band van a f g e d o o l d e schapen.

Laat ons dit maar duidelijk vaststellen; de eer-lijke synodocrant, die de stukken goed gelezen heeft, zal het toestemmen.

Ten slotte nog een enkel woord over de schor-singen en afzettingen.

Opmerking verdient, dat de commissie had vast-gesteld, dat de Synode zou verklaren „de wettig-heid der schorsing en/of afzetting van de hoog-leeraren Schilder en Greijdanus en van de wering van het ambt van cand. H. J. Schilder, tegen welke kerkelijke handelingen bezwaar is ingebracht, te handhaven”; de Synode heeft echter aanvaard: „de ingebrachte bezwaren tegen de schorsing en/of afzetting van de hoogleeraren Schilder en Greij-danus van de hand te wijzen als ongegrond”. Dit laatste is veel vager en men kan er veel meer kanten mee op. Als men verklaart de wettig-heid te handhaven, ligt daarin opgesloten, dat men de heele procedure opnieuw aan een onder-zoek heeft onderworpen en juist bevonden. Als men daarentegen verklaart, „de ingebrachte bezwaren van de hand te wijzen als ongegrond”, houdt dit in het geheel niet in, dat men de heele procedure op-nieuw doorloopen heeft; men heeft alleen wat inge-brachte bezwaren ongegrond bevonden; het blijft denkbaar dat men andere bezwaren wel gegrond gevonden zou hebben en had moeten besluiten: de wettigheid der schorsing en/of zitting is niet te handhaven.

Nu heeft ik aan het niet-aanvaarde voorstel der commissie meer waarde dan aan het later genomen besluit. De commissie kwam toch van de Synode met dit voorstel na de schorsing en af-zetting nog eens aan een breed onderzoek onderworpen te hebben. Dat blijkt uit de formulering van haar voorstel. Dit voorstel past dan ook geheel in het raam, waarin de verdere kerkrechtelijke conclusies staan; en die voor ons onaanvaardbaar zijn. De conclusie der synode daarentegen is meer „politiek”; niemant kan nu zeggen, dat de Synode zich uitgesproken heeft over de wettigheid der schorsingen en afzet-tingen der hoogleeraren Schilder en Greijdanus; ze heeft dat min of meer in 't midden gelaten; ze heeft alleen enkele bezwaren ertegen afgewezen „welke afwijzing niet bedoelt aan de samenspreking eenige vermindering in den weg te leggen naar de gelegenheid over blijft, deze en andere bezwaren opnieuw in behandeling te nemen”. (voorstel Ds v. Wijk). Ziet U het: deze..... en andere (nu nog niet ingebrachte!) bezwaren!

Deze conclusie wil naar twee kanten werken; de eigen menschen, de „felle” synodocraten kan men voorhouden: „maar we hebben Schilder niet gereha-bilitteerd!” en den „bezwaarden” in eigen kring en den vrijgemaakten zal men zeggen: „we hebben Schilder niet veroordeeld!”

Een conclusie met een Janus-gelaat dus.

En daarom verfoetelijk!

Laten we het nu eens en voor altijd duidelijk zeggen: wij wenschen geen politiek gemanoevreer, wij wenschen geen compromis; wij wenschen alleen, dat recht gedaan zal worden; op grond van Gods Woord en de niet verkrachte Kerkenordening.

Wij wenschen duidelijk uitgesproken te zien, staande voor het aangezicht des Heeren: houdt gij, broeders, de professors Schilder en Greijdanus en met hen ons, die met hen in dat op-zicht onlosmakelijk verbonden zijn, voor bedrivers van zonden en grove fouten, waardoor zij waardig zijn met opschorting of af-zetting van den dienst gestraft te worden, en in ons, gemeene lidmaten der kerk de afsnijding waar-dig zouden gerekend worden? (art. 80 K.O.).

Als wij vereenigen, moeten wij weten, wat wij aan elkaar hebben. Dan moet klare wijn geschonken.

De conclusie inzake de schorsingen en afzettin-gen is echter verre van klaar. En aan deze kwaal laboreeren meer conclusies van deze synode. En filtreeren we het drab eruit weg, dan houden we een drank over, die voor ons niet te drinken is.

Zoals de zaken, na deze Buitengewone Generale Synode, thans staan, ben ik geneigd de vraag: „Heeft samenspreking wel zin?” met „neen” te be-antwoorden.

Zoo deze Synode al mocht meenen een „eersten stap” naar de hereeniging gezet te hebben, dan vergist zij zich daarin deerlijk.

De afstand is nog grooter geworden.

Leiden.

P. JASPERSE.

EEN ANTWOORD.

De „Raad” van „de” „Geref. Kerk” te Kampen, (dr Impeta en ds Nawijn) zond aan de leden der trouw gebleven kerk een circulaire toe met heel wat mooie woorden over de jongste synode. Hier volgt afschrift van wat ds D. J. Buwalda hem antwoordde:

Kampen, 17 Maart 1946.

Aan den Raad der Gereformeerde Kerk in Synodocratisch verband te Kampen.

Wederwaarde en Eerwaarde Broeders,

Uw aan mij persoonlijk gericht schrijven wil ik gaarne beantwoorden.

Is het waarlijk zoo, dat U van Uwe Synode weer volledige vrijheid gekregen hebt om het Woord Gods onverkort en

zonder toevoeging of krenking te belijden, en in de kerke-lijke gemeenschap broeders te dulden, die in hun ambtelijk werk die vrijheid ten volle wenschen te handhaven, welnu, dan behoeft U zich m.i. ook door geen enkele gevoelsbinding te laten weerhouden om U weer te voegen bij de Gerefor-meerde Kerk van Kampen. Gevoelsbinding zeg ik. Daarmee bedoel ik, dat U tot dusver U liet binden door een gezag, dat er alleen voor Uw gevoel bestond. Ten onrechte immers hebt U aan het oordeel van bepaalde broeders nogal gehecht, en wel zoozeer, dat U hebt gemeend, dat U zich aan hun formuleringen en wat dies meer zij, tot dusver moest onder-werpen, omdat deze broeders, in comité of niet in comité, hoewel zich niet storend aan hun lastgeving, toch de allures van Synode bleven aanhouden. Nu ook deze broeders inzien, dat hun eisch om niets te leeren enz, niet was naar Gods Woord, en nu zij daarom daarop zijn teruggekomen, nu is dan ook m.i. voor U het laatste beletsel weggenomen om U weer te scharen in de rijen van hen, die deze jaren trouw zijn blijven voortwerken naar de oude Gereformeerde be-lijdenis, en die de wettige Gereformeerde Kerken hebben voortgezet, ook in dezen zin, dat zij de door Uw Synode amadelijk behandelde, trouwe broeders in hun moeilijkheden hebben bijgestaan in hunnen ambtelijken dienst. Die ook de ontbrekende plaatsen aan de Theologische Hoogeschool, en dat zelfs op een gelukkige wijze, hebben aangevuld. Die ook, niettegenstaande allerlei onrechtmatige handelingen Uwer-zijds, berekend om aan de wettige Gereformeerde Kerk al-hier schade te berokkenen en de zielen in verwarring te brengen, volgehouden hebben om den Dienst des Woords en de catechisaties te doen plaats hebben, ondanks het feit, dat hoognoedige rubrie hun door U werd onthouden, terwijl ze hun rechtens toekwam.

In verband met deze handelingen, die door U werden uitge-voerd, waarbij U in verzekerde bewaring hield, wat rechtens van hun was en eigendom van de wettige Gereformeerde Kerk, had ik in dit schrijven van U wel een anderen toon verwacht. Nergens spreekt U van berouw over hetgeen aan Uwe broeders door U werd aangedaan, terwijl zij, naar nu „officieel” blijkt, geenerlei valsche leer hebben geleerd. U heeft er toch mede in bewilligd, dat zij uit Uwe gemeen-schap werden uitgebannen. Toch, ondanks dit alles, U hebt gelijk, dat wij bij elkander behooren. En ik verheug mij, niet zonder eenige voldoening, dat U dit nu ook zoo ziet. Vandaar, dat ik van allerlei andere overwegingen gaarne wil afzien.

Immiddels,

Hoogachtend,

D. J. BUWALDA.

NADERE MEDEDEELING.

In ons nummer van 9 Maart j.l. citeerden we een passage uit de kerkbode van ds S. J. Popma. Het was onderscheidenen, ook mij, niet duidelijk, of de door ons aangehaalde woorden behoorden tot het verslag van wat ds Kuyper van Zeist had gezegd, dan wel voor rekening kwamen van den 2en scriba van ds Popma's kerkeraad. We merkten daarom op, dat het zij de één, het zij de ander ervoor ver-antwoordelijk was. Thans wordt ons meegedeeld dat het niet ds Kuyper was. Het is dus die 2e scriba zelf geweest.

K. S.

RECTIFICATIE.

In „De Reformatie” no. 23 van 16 Maart be-spraken we onder de rubriek „Het boek van de week” het pas verschenen boekje „Eerste- en Tweedehands Gezag”. We vermeldten, dat deze uitgave is verschenen bij de „Hendrik de Cock-Stichting” te Groningen. Maar de uitgave is ver-zorgd door de Uitgeverij Erven A. de Jager te Groningen. We haasten ons deze rectificatie aan te brengen.

K. S.

Heeft men revisie gegeven?

Ds B. A. Bos schrijft (K.bl. Delft e.a.):

Eén ding staat vast, dat de zakelijke inhoud van 1905 en 1942 onverkort zal worden gehandhaafd. Daarover zijn allen het eens. Het gaat dus tenslotte over een formu-leering, en niet over de waarheid van 1905 en 1942. Wel, dan kan men er heel lang over spreken, maar dan geloof ik, dat we al klaar zijn. Het gaat ons om de waarheid van 1942 en van 1905 zooals het in 1942 volkomen scheef getrokken is. Wij aanvaarden die zgn. „goddelijke” waarheid niet als waarheid. We meenen dat ze deels boven de Schrift uitgaat en deels er mee in strijd is. En als die „waarheid” in elk geval zakelijk gehandhaafd moet wor-den, maar alleen wat anders en misschien wat listiger moet worden geformuleerd, dan weten we tevens dat er in wezen niets veranderd is.

Ds B. Telder (Breda):

Het Gereformeerd kerkelijk leven ligt uiteengeslagen. En nu zien wij de synodale heelmeeesters bezig middelen te beragen en wegen te zoeken om de breuk, die zij zelf veroorzaakt hebben, op het lichtste te genezen. Nieuwe formuleringen, Contact zoeken met de kerken, die aan hun zonden geen gemeenschap wilden hebben. En zoo verzoeking, hereeniging, kerkelijk herstel zien te verkrij-gen. Het kan nog wel recht komen. Nu of nooit. Wij geven de moed nog niet op. De eenheid is wel geschonden maar zij is nog niet verloren. Er is immers nog een gemeenschappelijke basis. Wij staan toch allen nog op de basis van Gods Woord en de drie formulieren van eenig-heid? Maar dat is geen kerkelijke breuk genezen.

Dat is de vrome woorden spreken van liefde en een-heid. Dat is de taal van het ongebroken hart, dat de